

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Genetyczne uwarunkowania zaburzeń psychicznych, PG_00152025						
Kierunek studiów	Psychologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2029/2030		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	4	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	7	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Biologii						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Anna Wysocka				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		10.0		50.0	90
Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów z podstawami genetyki, w tym genetyki zachowania. Zrozumienia podstawowych praw dziedziczności, zmienności genetycznej, mechanizmów funkcjonowania/współdziałania genów, relacji: genotyp - fenotyp. Zrozumienie mechanizmów dziedziczenia chorób o różnych uwarunkowaniach genetycznych: mono-i poligenowych, głównie zaburzeń psychicznych. Poznanie metod badawczych w genetyce zachowania.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[PSYCHJ5_W06] Ma pogłębioną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia zarówno w aspekcie biologicznym, psychologicznym, jak i społecznym	rozumie rolę genów w rozwoju człowieka; potrafi zdefiniować podstawowe pojęcia genetyczne w aspekcie zaburzeń rozwoju; opisuje wybrane jednostki chorobowe	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport [SW5] realizacja zadania problemowego
	[PSYCHJ5_U02] Potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizy złożonych problemów psychologicznych, wychowawczych, pomocowych czy terapeutycznych, a także diagnozowania i projektowania działań praktycznych	potrafi ocenić potencjalny udział czynników genetycznych w zaburzeniu psychicznym w kontekście terapii pacjenta	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU3] opracowanie tekstowe/praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU5] realizacja zadania problemowego [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[PSYCHJ5_W11] Ma uporządkowaną wiedzę na temat zasad i norm etycznych oraz etyki zawodowej; zna prawne, organizacyjne i etyczne uwarunkowania wykonywanej działalności zawodowej	rozumie, iż na indywidualność człowieka mają wpływ zarówno geny, jak i środowisko; rozumie prawa genetyki człowieka i mechanizmy dziedziczenia chorób genetycznych, w przebiegu których występują zaburzenia natury psychiczne; zna główne metody badawcze genetyki zachowania z uwzględnieniem metod molekularnych	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport [SW5] realizacja zadania problemowego
	[PSYCHJ5_K06] Odnacza się odpowiedzialnością za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki, czuje się odpowiedzialny wobec ludzi, dla których dobra stara się działać, wyraża taką postawę w środowisku specjalistów i pośrednio modeluje to podejście wśród innych	zachowuje ostrożność w wyrażaniu opinii na temat niepełnosprawności intelektualnej u osób z zaburzeniami genetycznymi; jest empatyczny i zorientowany na udzielanie wsparcia pacjentom z genetycznymi zaburzeniami rozwoju	[SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[PSYCHJ5_U04] Potrafi w sposób klarowny, spójny i precyzyjny wypowiadać się w mowie i na piśmie w języku polskim i języku obcym, posiada umiejętność konstruowania rozbudowanych ustnych i pisemnych uzasadnień na tematy dotyczące różnych zagadnień psychologicznych z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając z dorobku zarówno psychologii, jak i innych dyscyplin naukowych	dyskutuje na temat współczesnych problemów genetycznych	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU3] opracowanie tekstowe/praca pisemna [SU5] realizacja zadania problemowego [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[PSYCHJ5_U08] Potrafi sprawnie posługiwać się wybranymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania podejmowanych działań praktycznych	potrafi przeprowadzić analizę rodowodu cechy uwarunkowanej monogenowo; rozwiązuje proste zadania genetyczne	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/raport [SU3] opracowanie tekstowe/praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU5] realizacja zadania problemowego [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta

	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Efekt kierunkowy</th> <th>Efekt z przedmiotu</th> <th>Sposób weryfikacji i oceny efektu</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>[PSYCHJ5_U05] Posiada pogłębione umiejętności prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii, popierania ich rozbudowaną argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów, kierując się przy tym zasadami etycznymi</td> <td>potrafi zastosować wiedzę o określonych zaburzeniach genetycznych w rozszerzenie kryteriów diagnostycznych i dostosowaniu podejścia terapeutycznego do pacjenta</td> <td>[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU5] realizacja zadania problemowego [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta</td> </tr> <tr> <td>[PSYCHJ5_K01] Ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego</td> <td>rozumie konieczność współpracy z zespołem specjalistów z dziedziny medycyny i żywienia dla prawidłowej diagnozy i terapii pacjenta</td> <td>[SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta</td> </tr> </tbody> </table>	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu	[PSYCHJ5_U05] Posiada pogłębione umiejętności prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii, popierania ich rozbudowaną argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów, kierując się przy tym zasadami etycznymi	potrafi zastosować wiedzę o określonych zaburzeniach genetycznych w rozszerzenie kryteriów diagnostycznych i dostosowaniu podejścia terapeutycznego do pacjenta	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU5] realizacja zadania problemowego [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta	[PSYCHJ5_K01] Ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego	rozumie konieczność współpracy z zespołem specjalistów z dziedziny medycyny i żywienia dla prawidłowej diagnozy i terapii pacjenta	[SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta				
Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu												
[PSYCHJ5_U05] Posiada pogłębione umiejętności prezentowania własnych pomysłów, wątpliwości i sugestii, popierania ich rozbudowaną argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów, kierując się przy tym zasadami etycznymi	potrafi zastosować wiedzę o określonych zaburzeniach genetycznych w rozszerzenie kryteriów diagnostycznych i dostosowaniu podejścia terapeutycznego do pacjenta	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU5] realizacja zadania problemowego [SU8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta												
[PSYCHJ5_K01] Ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego	rozumie konieczność współpracy z zespołem specjalistów z dziedziny medycyny i żywienia dla prawidłowej diagnozy i terapii pacjenta	[SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta												
Treści przedmiotu	<p>Wprowadzenie do genetyki człowieka, w tym genetyki zachowania: I i II prawo Mendla; analiza rodowodów; współdziałanie alleliczne i niealleliczne genów; geny szkodliwe; odziedziczalność; antycypacja genetyczna; imprinting genomowy; cechy sprzężone, ograniczone i związane z płcią; genetyka cech ilościowych.</p> <p>Metody badawcze genetyki zachowania.</p> <p>Podstawy genetyki molekularnej: budowa DNA i ekspresja genów; organizacja genomu człowieka; techniki molekularne stosowane w badaniach genetycznych.</p> <p>Czynniki genetyczne w etiologii zaburzeń psychicznych i niepełnosprawności intelektualnej: rodzaje i przyczyny mutacji; zaburzenia dziedziczone monogenowo; zaburzenia wynikające z aberracji chromosomowych; zaburzenia o podłożu poligenowym.</p> <p>Dziedziczenie pozagenowe: epigenetyka. Dziedziczenie mitochondrialne.</p>													
Wymagania wstępne i dodatkowe														
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Sposób oceniania (składowe)</th> <th>Próg zaliczeniowy</th> <th>Składowa oceny końcowej</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>test końcowy (egzamin)</td> <td>51.0%</td> <td>80.0%</td> </tr> <tr> <td>pisemne wytwory pracy studenta na zajęciach</td> <td>0.0%</td> <td>10.0%</td> </tr> <tr> <td>aktywność na zajęciach</td> <td>0.0%</td> <td>10.0%</td> </tr> </tbody> </table>		Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej	test końcowy (egzamin)	51.0%	80.0%	pisemne wytwory pracy studenta na zajęciach	0.0%	10.0%	aktywność na zajęciach	0.0%	10.0%
Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej												
test końcowy (egzamin)	51.0%	80.0%												
pisemne wytwory pracy studenta na zajęciach	0.0%	10.0%												
aktywność na zajęciach	0.0%	10.0%												

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<p>Bal J. Biologia molekularna w medycynie Elementy genetyki klinicznej. PWN Warszawa, 2011.</p> <p>Boczkowski K. Zarys genetyki medycznej. PZWL Warszawa, 1990.</p> <p>Brooker R. (ed.) Genetics: Analysis and Principles, 6-th edition. Mc Graw Hill. 2017</p> <p>Charon K. M., Świtoński M. Genetyka i genomika zwierząt. PWN Warszawa, 2019</p> <p>Korf, B. R. Genetyka człowieka. Rozwiązywanie problemów medycznych. PWN Warszawa, 2003.</p> <p>Oniszczenko W., Dragan W.Ł. Genetyka zachowania w psychologii i psychiatrii. Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa, 2008.</p> <p>Piątkowska B., Goc A., Dąbrowska G. Zbiór zadań i pytań z genetyki, cz. I Genetyka ogólna. Wydawnictwo UMK, Toruń 1998.</p> <p>Plomin, R., DeFries, J.C., McClearn, G.E., McGuffin, P. Genetyka zachowania. PWN, Warszawa, 2001.</p> <p>Rybakowski, J., Hauser, J. (red). Genetyka molekularna zaburzeń psychicznych. Polskie Towarzystwo Psychiatryczne, Kraków, 2002</p>
	Uzupełniająca lista lektur	<p>Charon K. M., Świtoński M. Genetyka zwierząt. PWN Warszawa, 2006.</p> <p>Węgleński P. Genetyka molekularna. PWN Warszawa, 2012.</p> <p>Drewa, G. Podstawy genetyki dla studentów i lekarzy. Volumes Wrocław, 1995.</p> <p>Krebs J.E., Goldstein E.S. Kilpatrick S.T. Lewin's GENES XII. Jones & Bartlett Learning; 12th Edition. 2017.</p> <p>Wysocka A., Lipowska M., Kilikowska A. 2010. Genetics in solving dyslexia puzzles: the overview. Acta Neuropsychologica, 8(4): 315-331</p> <p>Wysocka A., Lipowska M. 2010. Genetyczne podłoże współwystępowania ADHD i dysleksji rozwojowej. Psychiatria i Psychologia Kliniczna, 10 (3): 188-193</p> <p>Zawadzki, B. Temperament-geny i środowisko. Porównania wewnątrz- i między populacyjne. Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2002</p>
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	1. Fenyloketonuria jest chorobą genetyczną uwarunkowaną przez autosomalny allel recesywny. Zdrowa para rodziców ma dziecko z fenyloketonurią. Jakie jest prawdopodobieństwo urodzenia się zdrowego dziecka dla tej pary?	<p>a. 1/8 b. 1/4 c. 3/4 d. 1/16</p>
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.